

Til: MN- fakultetsstyret

Sakstype: Vedtakssak
Saksnr.: 28/13
Møtedato: 17.06.2013
Notatdato: 07.06.2013
Saksbehandler: Yvonne Halle

Sakstittel: Studiekvalitet: Ny rutinebeskrivelse for kvalitetssikring av studier ved det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

Tidligere vedtak i saken / Plandokumenter / Henvisning til lovverk etc.:

- Utdanningsstrategi for MN-fakultetet: <http://www.mn.uio.no/om/strategi/utdanningsstrategi/>
- Vedtakssak 10/13, 22.04.13, Studiekvalitet: <http://www.mn.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2013/22.%20april/Sak%2010%2013%20Studiekvalitet>
- Revisjon av studiekvalitetssystemet av Knut Mørken, som arbeidsgruppen er enige om utgjør en bakgrunn for de endringene som nå er gjort (se vedlegg 2).

De viktigste problemstillingene:

En arbeidsgruppe bestående av Solveig Kristensen (Studiedekan, MN - leder av gruppen), Yvonne Halle (MN-fakadm. – sekretær), Knut Mørken (Matematisk institutt), Dag Langmyhr (Institutt for informatikk), Reidunn Aalen (Institutt for biovitenskap), Mona Bratlie (MN-fakultetet), Jonny Roar Sundnes (Seksjon for studieadministrative tjenester, UiO), Adine Guldborg Thoresen (studieadm., Institutt for geofag), Jørgen E. Midtbø (student FAM, representant i MN studentutvalg), har utarbeidet et notat med nye rutiner for kvalitetssikring av studier ved MN. Notatet har vært på høring på alle institutter og i MNSU.

Det er et mål at MN-fakultetet skal ha felles kvalitetsrutiner for instituttene studietilbud. Rutinene skal i større grad bidra til kvalitetsforbedring og i mindre grad ha en kontrollerende funksjon. I fakultetets kvalitetsarbeid skal hovedfokus være på studieprogrammene og en helhetlig vurdering av innholdet i disse.

De nye rutinene som nå er utarbeidet vil vurderes og være under utvikling på samme måte som utdanningen ved fakultetet.

De viktigste endringene/forbedringspunktene:

- Tilsynssensorordningen opphører på emnenivå, det innføres istedenfor ekstern programrådgiver på programnivå.
- Antallet og omfanget av skriftlige rapporter reduseres og erstattes delvis av dialogmøter på ulike nivåer.
- Periodiske emneevalueringer utgår, sluttevaluering av alle emner innføres i tillegg til underveisevaluering.
- Fakultetets læringsmiljø står i fokus, godt samarbeid med studentene og relevante, representative tilbakemeldinger fra studentene står sentralt.
- Studentenes læringsutbytte skal evalueres i henhold til emnets definerte læringsmål, som må samsvare med læringsmål til programmene emnet inngår i.
- Det innføres systematisk bruk av kandidat- og arbeidsgiverundersøkelser.

Rutinene beskriver også studentenes medvirkning i utvikling og kvalitetssikring av utdanningen samt fakultetets fokus på erfaringsdeling og viktigheten av god undervisningsledelse.

Det har vært bred tilslutning om de nye rutinene, men på to punkter har det kommet innvendinger. Det synes å være enighet om å fjerne tilsynssensor på emnenivå med unntak fra et institutt. Med NOKUTs klare anbefalinger om fokus på programnivå velger vi å opprettholde denne endringen. To institutter problematiserer at sluttevaluering av emner ikke inkluderer studenttilbakemeldinger. Imidlertid mener flere institutter at studentene er godt ivaretatt og studentene ved MNSU er også fornøyde med de nye rutinene. Vi velger derfor å opprettholde endringen, men vil ha et spesielt fokus på dette punktet fremover.

Vedtaksforslag: Fakultetsstyret vedtar den nye rutinebeskrivelsen for kvalitetssikring av studier.

Vedlegg:

1. Rutinebeskrivelse for kvalitetssikring av studier ved det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
2. Revisjon av studiekvalitetssystemet, Knut Mørken

Rutinebeskrivelse for kvalitetssikring av studier ved det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

07.07.2013

BAKGRUNN

MN-fakultetets utdanningsstrategi

Utdanningsstrategien ved MN-fakultetet (2010) har som visjon: «Våre kandidater skal lykkes faglig og profesjonelt». Visjonen er konkretisert i fire hovedmål:

Mål 1: Fakultetet skal gi landets beste realfaglige utdanning

Mål 2: Fakultetet skal ha en undervisningskultur som gir et godt og stimulerende læringsmiljø

Mål 3: Fakultetet skal gi en grunnleggende, robust og fremtidsrettet utdanning

Mål 4: Bedre rekruttering til realfagene og gjennomføring av studiene

<http://www.mn.uio.no/om/strategi/utdanningsstrategi/>

Fakultetets strategi har klare ambisjoner om å videreutvikle læringsmiljøet. Implementering av kvalifikasjonsrammeverket har gitt et sterkere fokus på læringsutbytte: <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/nettpublisering/veiledninger/studier/program/foringer/kvalifikasjonsrammeverk/>. Fakultetets handlingsplan følger opp med konkretiserende delmål, inkl. «Fakultetet skal ha et evalueringssystem som gir et pålitelig grunnlag for vurderinger og videreutvikling av undervisningen» (Delmål 11) <http://www.mn.uio.no/om/strategi/utdanningsstrategi/handlingsplan.html>. Fakultetets evalueringssystem er derfor revidert for bedre å møte de nye føringene. De nye rutinebeskrivelsene erstatter *System for kvalitetssikring av utdanning for det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (2005)*. Rutinene som nå er utarbeidet vil være under utvikling på samme måte som utdanningen ved fakultetet.

Mål for MN fakultetets kvalitetsarbeid

MN-fakultetets kvalitetsrutiner bygger på den sentrale systembeskrivelsen ved UiO *Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Oslo (2012)*:

<http://www.uio.no/om/regelverk/studier/kvalitetssystem/systembeskrivelse.html>

Fakultetets kvalitetsrutiner skal:

- Gi grunnlag for arbeid med forbedring og videreutvikling av utdanningen
- Bidra til deling av gode ideer og erfaringer

MN-fakultetet skal ha felles kvalitetsrutiner for instituttens studietilbud. Rutinene skal i større grad bidra til kvalitetsforbedring og i mindre grad ha en kontrollerende funksjon. I fakultetets kvalitetsarbeid skal hovedfokus være på studieprogrammene og en helhetlig vurdering av innholdet i disse. Som en konsekvens av dette opphører tilsynsensorordningen på emne-nivå og den eksterne vurderingen av studieprogrammene styrkes ved at det innføres en ekstern rådgiver på programnivå. Antallet og omfanget av skriftlige rapporter reduseres, og erstattes delvis av dialogmøter på ulike nivåer.

Fakultetets læringsmiljø står i fokus, der godt samarbeid med studentene og relevante, representative tilbakemeldinger fra studentene står sentralt. Det skal utvikles gode løsninger som sikrer dette, både på institutt- og fakultetsnivå. Studentenes læringsutbytte skal evalueres i henhold til emnets definerte læringsmål, som må samsvare med læringsmål til studieprogrammene emnet inngår i. Dette vil bidra til at eksamensresultatene i større grad kan benyttes som et relevant verktøy i videreutvikling av emner og studieprogrammer. For å måle studentenes profesjonelle kompetanse, ofte også kalt generisk eller generell kompetanse, innføres det systematisk bruk av kandidat- og arbeidsgiverundersøkelser.

Forvalter av emner og programmer (dvs. instituttleder ved undervisningsleder) har ansvar for oppfølging av kvalitetsrutiner. Det skal være god informasjonsflyt til den enkelte underviser og klare forutsetninger som gir en robust og helhetlig utdanning. Dataene og konklusjoner som fremkommer ved evalueringer og dialogmøter skal aktivt brukes inn i kvalitetsforbedrende arbeid, for erfaringsdeling mellom undervisningsmiljøene ved fakultetets institutter og som grunnlag for nødvendig rapportering til fakultetet og UiO sentralt.

Fakultetet vil i samarbeid med instituttene lage prosessbeskrivelser for periodisk programevaluering. I arbeidet med utforming av gode arbeidsgiverundersøkelser og kandidatundersøkelser vil fakultetet samarbeide med instituttene og programmene og trekke inn miljøer ved UV-fakultetet og det sentrale rådet for samarbeid med arbeidslivet.

RUTINEBESKRIVELSE

Rutinebeskrivelsene inneholder følgende elementer:

- Jevnlig evaluering av emner og programmer
- Periodisk programevaluering
- Evaluering av profesjonell kompetanse

Utdypning av viktige kvaliteter i disse elementene som ekstern vurdering, studentmedvirkning erfaringsdeling og utdanningsledelse blir beskrevet mer i detalj i slutten av notatet.

Jevnlig evaluering av emner og programmer

Formålet er et jevnt fokus på kvalitetsforbedring av undervisningen og læringsmiljøet, følge med på studentenes progresjon og fange opp og vurdere behovet for endringer av studieprogrammene og emnene.

1) Underveisevaluering av emner

Et emne skal evalueres av studentene hver gang det går. Emneansvarlig har ansvar for at det er kanaler for tilbakemeldinger fra studentene og at studentene er informert om disse, for eksempel ved hjelp av evalueringsmøte med utvalgte studenter, 5-minutterslapper, e-postspørsmål, postkasse, som beskrevet i [verktøykasse for studentevaluering](#). Hensikten er å fange opp elementer som ikke fungerer i undervisningen, slik at disse raskt kan rettes opp.

2) Sluttevaluering av emner

Hvert emne skal evalueres hver gang det har gått. Dette erstatter periodisk emneevaluering. Emneansvarlig har ansvar for å få tilbakemelding fra alle som har undervist i emnet, fortrinnsvis ved

et dialogmøte. Hensikten er informasjonsflyt mellom alle som underviser på samme emne, fokus på studentgjennomføring, diskusjon av underveisevaluering og eventuelt endringsforslag samt vurdering av eksamensoppgaver versus læringsmål. Læringsmålene for emnet står sentralt og eksamen må stå i samsvar med disse. Instituttene kan gjøre lokale tilpasninger og emneansvarlig kan arrangere studentevaluering ved behov. Møtet oppsummeres kort, oversendes programforvalter for alle programmer emnet inngår i, og benyttes ved årlige programevalueringer. Det skal også skrives en kort oppsummering av emneansvarlig for emner med bare en underviser. Oppsummeringen skal inneholde resultater av underveisevalueringen og resultatet gjøres tilgjengelig for studentene. Alle undervisere bør referere til forrige års rapport på første forelesning av emnet og skal informere årets studenter om evaluering av emnet.

3) Årlig programevaluering

Hvert studieprogram evalueres årlig ved et dialogmøte mellom undervisningsleder, programråd (inkludert studentrepresentanter) og den eksterne programrådgiveren. Hensikten er et overordnet blikk på studieprogrammet med fokus på emneportefølje, progresjon, vurderingsordninger og læringsmiljø. Programrådgiveren avgir en rapport, med hjelp fra programmets administrative koordinator, som oversendes partene og gjøres tilgjengelig for studentene. De årlige rapportene danner grunnlag for den periodiske programevalueringen.

4) Styringsdialog

Fakultetets studiedekan og studieadministrasjon utfører årlige, instituttvise møter med instituttleder, undervisningsleder, programrådsledere, administrativ studieleder eller programkoordinatorer og studentrepresentanter for studieprogrammene. Styringsdialogen inngår som en del av plan- og styringsprosessen. Hensikten er å følge opp tiltak og vurdere måloppnåelse koblet til tertialrapportering til UiO, samkjøre årlige prosesser om utviklingen av fakultetets totale studietilbud samt å være en arena for erfaringsdeling på tvers av fakultetets institutter og programmer. Studieadministrasjonen på fakultetet oversender i forkant av styringsdialogen sentrale tall og data til instituttet for analyse.

Fakultetsadministrasjonen vil etterspørre vurderinger knyttet til:

- UiOs rapporteringsparametere
- Utvalgte statistiske tilleggsparametere som fakultetet definerer (kan variere)
- Forbedringspotensial og iverksatte tiltak.
- Andre opplysninger, som f.eks.
  - Bruk av og erfaring med studiekvalitetsmidler
  - Erfaring med programseminarer vs. frafall
  - Erfaring med rekrutteringstiltak vs. søkertall

Fakultetet skriver et kort referat som oversendes partene og gjøres tilgjengelig for studentene. Styringsdialogene utføres i januar-mars, og behandles deretter på møte i Studieutvalget. Samlet danner dette grunnlag for første tertialrapportering fra MN-fakultetet til UiO.

Periodisk evaluering av program

Formålet er en total vurdering av:

- Programmets læringsmål
- Emnesammensetningen og det totale læringsmiljøet i forhold til programmets læringsmål.

- Studentstatistikk
- Videreutvikling av studieprogrammet, med både internt og eksternt blikk på faglige og strategiske vurderinger knyttet til arbeidslivsrelevans og rekruttering.

Hvert studieprogram skal evalueres minimum hvert 6. år av et eksternt evalueringspanel og av programledelsen. Evalueringspanelet bør ha minimum én representant fra relevant arbeidsgiver, i tillegg til at den eksterne programrådgiveren, en student som er i ferd med å gjennomføre eller har gjennomført programmet og universitetsinterne representanter inngår. Det skal lages en rapport som skal oversendes programforvalter og fakultetet og publiseres på programmets hjemmeside.

Evaluering av profesjonell kompetanse

MN-fakultetet har som mål jevnlig å evaluere studentenes profesjonelle kompetanse. Dette skal gjøres ved hjelp av:

1) Arbeidsgiverundersøkelser

Ansvar ligger hos fakultetet, som i samarbeid med instituttene velger ut representative arbeidsgivere. Arbeidsgiverundersøkelser skal gjennomføres minimum hvert 6. år. Det er vanskelig å utføre arbeidsgiverundersøkelser for spesifikke studieprogrammer (med enkelte unntak, for eksempel profesjonsutdanningen i farmasi), slik at disse tilbakemeldingene derfor vil gjelde MN-kandidatene under ett.

2) Kandidatundersøkelser

Ansvar ligger hos vertsinstituttene, som jevnlig følger opp sine uteksaminerte kandidater vha. etablering av alumni etc. Kandidatene kontaktes med et nettbasert spørreskjema et til to år etter uteksaminering.

3) Overgangen mellom egne bachelorprogrammer og masterprogrammer

De fleste bachelorstudentene på fakultetet velger å studere videre på et av våre masterprogrammer. Har studentene våre den bakgrunnen de skal ha for påfølgende masterstudium? Programmene må minimum hvert 6. år gjøre en vurdering i forhold til læringsmål på master vs. bachelor.

Ekstern vurdering av studieprogrammene

Formålet er å få faglige og strategiske vurderinger om videreutvikling av studieprogrammet for å sikre et godt læringsutbytte, noe som gir høy arbeidslivsrelevans og rekruttering.

Hvert studieprogram skal evalueres jevnlig av en ekstern programrådgiver. Programrådgiveren kan være:

- Vitenskapelig ansatt ved en annen undervisningsinstitusjon.
- Ansatt i næringsliv eller offentlig virksomhet som har relevans for studieprogrammet.

Den eksterne programrådgiveren skal ordinært ha bred undervisningserfaring og kompetanse på minst førsteamanuensis- eller førstelektornivå og oppnevnes for en periode på 6 år av fakultetsstyret etter instilling fra programeier. Flere studieprogrammer kan ha ekstern vurdering av samme person.

1) Årlig programevaluering

Rådgiveren har ansvar for en overordnet oppfølging av studieprogrammet, med fokus på emneportefølje og progresjon i studieprogrammet, vurderingsordningene (dvs. læringsmål vs. læringsutbytte) og læringsmiljø, og skal gi råd om kvalitetsfremmende tiltak. Instituttene kan velge lokale tilpasninger, eks. ved å bruke ekstern fagsensor til ulike oppgaver som gjennomlesing av eksamenssett, retting av alle eller utvalgte eksamensbesvarelser, faglig sparring etc. Rådgiveren deltar i det årlige dialogmøtet for programmet.

2) Periodisk programevaluering

Den eksterne programrådgiveren deltar i et eksternt evalueringspanel som evaluerer programmet minimum hvert 6. år. Panelet skal også ha minimum én representant fra relevant arbeidsgiver. Ved en periodisk evaluering av et studieprogram skal det innhentes representativ informasjon fra programstudenter ved et nettbasert spørreskjema i tillegg til intervjuer med referansegrupper.

Studentmedvirkning

Formålet er å innhente relevante og representative tilbakemeldinger fra studentene, som aktivt benyttes til utvikling og kvalitetsforbedring av læringsmiljø, emner og studieprogrammer.

Studentmedvirkning skjer gjennom følgende prosesser:

1) Underveisevaluering av emner

Studentene deltar i skriftlig eller muntlig evaluering underveis i hvert emne (lokalt tilpasset).

Hensikten er å fange opp elementer som ikke fungerer i undervisningen, slik at disse raskt kan rettes opp.

2) Årlig programevaluering

Én programstudent deltar på årlige dialogmøter tilknyttet hvert studieprogram. Hensikten er å få studentenes tilbakemeldinger om undervisningsmiljø, studentoppfølging, og kvalitet av tjenester tilknyttet studiet.

3) Periodisk programevaluering

Programstudenter gir tilbakemelding via et nettbasert spørreskjema og deltar i referansegrupper som intervjues. Dette gir studentene mulighet for bred tilbakemelding inn i den videre evalueringen.

Én programstudent deltar videre i det eksterne evalueringspanelet. Hensikten er å få tilbakemeldinger fra studentene og et studentperspektiv på emneportefølje og progresjon i studieprogrammet.

4) Deltagelse i ForVei

Veiledningstjenesten ForVei gir alle studenter en uformell og anonymisert kanal for rapportering av saker som angår utdanning og studiemiljø til studieadministrasjon og ledelse ved fakultetet.

5) MNSU

Fakultetets studentorganisasjon MNSU har jevnlig dialogmøter med dekan, studiedekan og studieleder ved fakultetet (ca. 3-4 ganger pr. semester). Hensikten er å ta opp løpende saker som angår utdanning og studiemiljø, og gir studentene direkte kontakt med ledelsen ved fakultetet.

6) Studieutvalget

Studentene har to representanter i fakultetets studieutvalg, der instituttene undervisningsledere jevnlig møter fakultetets studiedekan og studiekoordinator. Studieutvalget er studiedekanens rådgivende utvalg i alle saker som angår utdanningen.

7) Undervisningsutvalg og programråd

Studentene er representert i instituttene undervisningsutvalg og programråd.

8) Lokale fagutvalg

Studentene oppretter lokale fagutvalg ved fakultetets institutter som har jevnlig kontakt med studieadministrasjonen og undervisningsleder.

9) Si fra-systemet

UiO har etablert et nettbasert system for tilbakemeldinger fra studenter.

Erfaringsdeling

Fakultetet vil hvert år arrangere et utdanningsseminar for alle ansatte som er involvert i undervisning og undervisningsrelaterte oppgaver. Formålet er å synliggjøre gode prosesser, tiltak og planer, dele erfaringer, og inspirere hverandre i arbeidet med å utvikle fakultetets studieprogrammer og utdanningsmiljø.

Utdanningsledelse

MN-fakultetet har som mål at flest mulig av fakultetets ansatte som er tilknyttet undervisnings-/studieledelse deltar på UiOs kurs innen utdanningsledelse. Fakultetet utarbeider en prioriteringsplan over deltagere.